

AGROBIZNES, FAN VA TEXNOLOGIYALAR

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON
JURNALI

Агробизнес, наука и технологии

Agribusiness, science and technology

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform & workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'lg'in Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vilniaus Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

JURNALNING ILMIYLIGI:

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 30.11.2024-yildagi
№364/5-sonli qarori bilan
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari
bo'yicha, 08.05.2025-yildagi
№370/5-sonli qarori bilan
06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari
bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan milliy ilmiy
nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 493-sahifa.
2026-yil, oktabr.

MUNDARIJA

IQTISODIYOT FANLARI

KONSTANTIN IVANOVICH KURPAYANIDI

Green energy transition in Central Asia: capacity growth, technological diversification and system constraints.....11

TURSUNKULOVA GULCHIROY BURXONOVNA

Meva-sabzavotchilik korxonalarida biologik aktivlarni hisobga olishni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....24

MO'MINOV ABDUVALI AKBARALIEVICH, DJO'RAEV MUQIMJON YAQUBJONOVICH

Tritikale seleksiyasida molekulyar markerlardan foydalanishning iqtisodiy samaradorligi: QTL, SSR, SNP va KASP yondashuvlari asosida.....30

KARIMOV NURBEK DEXKANOVICH

Yeryong'oq yetishtirishda oqqanotga qarshi kimyoviy himoya tadbirlarining iqtisodiy samaradorligini baholash.....43

SAYIPOV BEGZOD RAHIMOVICH

Valyuta kursi tebranishlari indeksini hisoblash va baholash.....53

KARIMOV NURBEK DEXKANOVICH

Yeryong'oq ekinlarida o'rgimchak kanaga qarshi kimyoviy kurash choralarining iqtisodiy samaradorligini baholash.....63

SHOMURODOV TOHIR BOYMUROD O'G'LI

Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda aholi daromadlarining o'rni haqidagi nazariy yondashuvlar.....73

МУСТАФОКУЛОВА ЗАРИФА

Сравнительный анализ лидерства в условиях кризиса и роль молодых лидеров в развитии.....80

BOZOROVA MUHABBAT TOXTAYEVNA

Korxonalarda davr xarajatlarining iqtisodiy mohiyati, mazmuni va tasnifi.....87

RAXIMJONOVA SHOHSANAM BAXODIROVNA

Davlat-xususiy sheriklik asosida ijtimoiy soha infratuzilmasini rivojlantirishda "Value for Money" (VfM) baholash mexanizmini takomillashtirish.....95

QURBANOVA OYDIN TO'LQIN QIZI

Ishlab chiqarish korxonalari raqobatbardoshligini baholashning integral ko'rsatkichini shakllantirish.....101

SADIKOVA SHOHIDA OBIDQUL QIZI

O'zbekistonda piyoz yetishtirishning iqtisodiy o'rni va samaradorligi.....108

XAKIMOV RASHID

Oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlashda sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarning o'rni va samaradorligi.....119

TOJIMATOV IZZATBEK IKROMALI O'G'LI

Don mahsulotlari ishlab chiqarish korxonalarida intellektual marketing strategiyasini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish.....133

SODIQOVA GAVHAR XAYRULLA QIZI

Xodimlarni boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi.....142

ERGASHEV ASADBEK ULUG'BEK O'G'LI, TURSUNOV G'YOS SUNNAT O'G'LI

Meva-sabzavotlarni qayta ishlashda hosil bo'ladigan ikkilamchi resurslarni biotexnologik qayta ishlash va ulardan samarali foydalanish.....148

RASULOV XAMIDJON YAKUBOVICH

Raqamli texnologiyalar va CRM tizimlarining kichik biznesdagi o'rni.....155

BOZOROVA MUHABBAT TOXTAYEVNA

Korxonalarda davr xarajatlarini buxgalteriya hisobini tashkil etish va uning tahlili.....168

YULDASHOV ABDUMALIK ILXOMOVICH

Ekoturizmning hududiy iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini ekonometrik baholash.....185

YULDASHOV ABDUMALIK ILXOMOVICH

Ekoturizmning hududiy iqtisodiy rivojlanishdagi rolini baholashning nazariy-metodologik asoslari.....192

MUHAMMADIEV NAUFALBEK AZIZXON O'G'LI

Elektron tijoratda sun'iy intellektdan foydalanishning kichik biznes savdo hajmiga ta'siri.....202

АБДУЛЛАЕВ АКМАЛЖОН АБДУЖАЛИЛОВИЧ

Процедура нормирования частных показателей при оценке ресурсного потенциала аграрного сектора: сравнительный анализ методов и обоснование выбора.....210

XASANOVA RUXSORA RASULJON QIZI

O'zbekistonda elektron tijoratni rivojlantirishning hududiy xususiyatlari va iqtisodiy samaradorligini oshirish.....223

UMAROVA XUSNORA DILMUROD QIZI

Orolbo'yi mintaqasida xizmat ko'rsatish korxonalarini moslashuvchan (adaptiv) boshqarishning ma'lumotlarga asoslangan modelini takomillashtirish.....229

АБДУЛЛАЕВ АКМАЛЖОН АБДУЖАЛИЛОВИЧ, ХОЛБЕКОВ ЖУРЪАТ АБДИНАБИЕВИЧ

Теоретико-методологические основы оценки ресурсного потенциала аграрного сектора: концептуальный подход и методика интегральной оценки.....234

UMARALIYEV DIYORBEEK SHUKIRALI O'G'LI

Tomchilatib sug'orish texnologiyasini joriy etishning fermer xo'jaliklari xarajat va daromadlariga ta'siri: subsidiya samaradorligining iqtisodiy bahosi (2019–2025 yillar).....247

MIRAXMEDOVA KAMOLA

O'zbekistonda turizm korxonalarini strategik boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish.....254

RAVSHANOVA ORZIGUL INOYAT QIZI

O'zbekistonning xalqaro soliq tizimiga integratsiyasi: BEPS minimum standartlari va ularning milliy soliq siyosatidagi ahamiyati.....261

IRGASHEV ABBOS JUMANAZAROVICH

Anor yetishtirish va sotish qiymat zanjirida ishtirokchilarning daromadlari ulushini iqtisodiy baholash.....274

BAXADIR ADILCHAEV

Agroturizm qishloq iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish va hududlarning barqaror rivojlanish vositasi sifatida.....283

XO'JAMOVA LATOFAT ASADULLAEVNA

Yashil iqtisodiyot sharoitida agrobiznesda innovatsion jarayonlarni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....290

BOZOROV BOBUR HAQBERDIYEVICH

Qurilishni moliyalashtirish samaradorligiga narx omillarining ta'sirini ekonometrik baholash.....297

RAVSHANOVA ORZIGUL INOYAT QIZI

Chegaralararo soliq munosabatlari: muammolar va rivojlanish istiqbollari.....307

KILICHEV ALISHER AKRAMOVICH

O'zbekiston kimyo sanoati aksiyadorlik jamiyatlarida mavsumiylikning moliyaviy barqarorlikka ta'siri: panel tahlil (2018–2026-yillar).....322

IRGASHEV ABBOS JUMANAZAROVICH

Surxondaryo viloyatida anor ishlab chiqarish va sotish samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....331

ЛЯМКИНА ВИКТОРИЯ АЛЕКСАНДРОВНА, НАБИЕВА АНОРГУЛ МУХАМЕТКАЗИЕВНА

Механизмы трансформации и управления предпринимательским университетом в условиях цифровой экономики.....338

YUSUFALIYEV OLIMJON ABDURAXMONOVICH

Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyati samaradorligini baholash metodologiyasini takomillashtirish.....347

SAYITQULOV JAHONGIR ILHOMOVICH

Tijorat banklarida raqamli bank xizmatlarini takomillashtirish istiqbollari.....358

KILICHEV ALISHER AKRAMOVICH

Mavsumiy moliyaviy siklni identifikatsiyalash va moliyaviy barqarorlikning mavsumiy tuzatilgan ko'rsatkichlari (mineral o'g'itlar ishlab chiqaruvchi korxona misolida).....365

QODIROV ZOHIDJON ERALIEVICH

Suv resurslarini boshqarishning iqtisodiy mohiyati va tamoyillari.....373

ZAFAR QODIROV ABDIVAXOBOVICH

Long-term asset valuation and accounting in Uzbekistan: a comparative analysis of national accounting standards.....381

SHAVQIDINOVA DILNAVOZ

AQSH va Yevropa ittifoqi mamlakatlari organik meva-sabzavotlar sertifikatlaridagi farqlar.....389

KUBAYEV DJASUR ABDUMUMINOVICH

Iqtisodiyotni raqamlashtirishda yer resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish omillari.....395

IBODILLAYEV HABIBULLA ABDULLAYEVICH

Madaniy meros obyektlarida turizm tadbirkorligini rivojlantirish orqali aholi bandligini ta'minlash yo'llari.....401

SHAVQIDINOVA DILNAVOZ

IFOAM – organics international: organik standartlar, sertifikatlash, organik bozor va siyosat bo'yicha statistik tahlili.....407

MAYLIYEVA SADOQAT SAFAYOZOVNA

Mintaqada tadbirkorlik salohiyatidan samarali foydalanishning ustuvor yo'nalishlari (Xorazm viloyati misolida).....413

SHIRINOV UCHQUN ABDUXALILOVICH

MHXS talablari asosida tashqi segmentar hisobotni shakllantirish metodikasi..421

ABDINAZAROV XUSAN SHAYMANOVICH, NORQOBILOVA FERUZA ABDUXOMIDOVNA

Klasterlash va infratuzilma o'rtasidagi bog'liqlikni ekonometrik modellashtirish.....430

SA'DULLAYEVA SAYYORA NASILLO QIZI

Neft-gaz sanoati korxonalarida moddiy xarajatlarning kompleks tahlili.....439

ABDINAZAROV XUSAN SHAYMANOVICH, NORQOBILOVA FERUZA ABDUXOMIDOVNA

Klasterlashni rivojlantirishning tashkiliy mexanizmlari.....447

SATTAROV SHUXRAT XASANOVICH

O'zbekistonda xizmatlar sohasining rivojlanishi va diversifikatsiya tendensiyalari.....458

KAMALKARIEVA NILUFAR XALIKBEKOVNA

Qurilish materiallari korxonalarida yangi mahsulotlarni o'zlashtirish va sifatni oshirishning iqtisodiy samaradorligini baholash.....467

СЕЙТНАЗАРОВ БАХАДИР МУРАТБАЕВИЧ

Экономическая оценка устойчивого развития аграрного сектора в условиях дефицита водных ресурсов (на примере Республики Каракалпакстан)....475

TURDIYEV ULUG'BEK QAYUMOVICH

Sanoat o'sishining uzoq muddatli rivojlanish tendensiyalarini aniqlash.....484

OBLOQULOV ABDURAUF OLIMJON O'G'LI

Institutsional iqtisodiyot va iqtisodiy o'sish: rasmiy va norasmiy institutlarning roli.....493

INSTITUTSIONAL IQTISODIYOT VA IQTISODIY O'SISH: RASMIY VA NORASMIY INSTITUTLARNING ROLI

OBLOQULOV ABDURAUUF OLIMJON O'G'LI

Toshkent iqtisodiyot va texnologiyalar universiteti

Iqtisodiyot kafedrası mudiri, i.f.f.d. (PhD), dotsent

E-mail: happy_bear25@mail.ru

<https://orcid.org/0009-0008-7236-749X>

Annotatsiya. Maqolada institutsional iqtisodiyot nazariyasi doirasida rasmiy institutlar (qonunlar, davlat boshqaruvi tizimi, sud hokimiyati) va norasmiy institutlar (urf-odatlar, madaniy qadriyatlar, ijtimoiy me'yorlar)ning iqtisodiy o'sishga ta'siri o'rganilgan. Tadqiqot D. Nort, D. Ajemo'g'lu va J. Robinson qarashlariga tayanib, O'zbekiston va boshqa o'tish davri iqtisodiyoti mamlakatlarida institutlarning iqtisodiy taraqqiyotdagi o'rnini statistik ma'lumotlar asosida tahlil qiladi. Yigirmata mamlakat bo'yicha Spirmen usulida hisoblangan darajali bog'liqlik koeffitsienti mulk huquqi indeksi bilan yalpi ichki mahsulot o'sishi o'rtasida o'rtacha kuchdagi ijobiy aloqa ($r = 0,61$; $p < 0,01$) mavjudligini ko'rsatdi. O'zbekiston misolida 2016–2025 yillardagi islohotlar natijasida o'zlashtirilgan xorijiy investitsiyalar hajmi 2025 yilda 43,1 mlrd dollarga yetgani, yalpi ichki mahsulot o'sishi 7,7 foizni tashkil etgani, korrupsiyani idrok etish indeksi esa 21 ball dan 31 ballga ko'tarilgani asoslab berilgan. Norasmiy iqtisodiyot va korrupsiyaga moyil norasmiy me'yorlar islohotlar samarasini cheklovchi asosiy omil bo'lib qolmoqda.

Kalit so'zlar: institutsional iqtisodiyot, rasmiy institutlar, norasmiy institutlar, iqtisodiy o'sish, o'tish davri iqtisodiyoti, mulk huquqi, bitim xarajatlari, institutsional bo'shliq, O'zbekiston.

Аннотация. В статье в рамках институциональной экономической теории исследуется влияние формальных институтов (законы, система государственного управления, судебная власть) и неформальных институтов (традиции, культурные ценности, социальные нормы) на экономический рост. Опираясь на концепции Д. Норта, Д. Аджемоглу и Дж. Робинсона, автор на основе статистических данных анализирует роль институтов в экономическом развитии Узбекистана и других стран с переходной экономикой. Ранговый корреляционный анализ Спирмена по двадцати странам выявил умеренную положительную связь между индексом прав собственности и ростом ВВП ($r = 0,61$; $p < 0,01$). На примере Узбекистана показано, что в результате реформ 2016–2025 годов объем освоенных иностранных инвестиций в 2025 году достиг 43,1 млрд долл. США, рост ВВП составил 7,7%, а индекс восприятия коррупции повысился с 21 до 31 балла. Теневая экономика и неформальные коррупционные нормы остаются основными факторами, ограничивающими эффективность реформ.

Ключевые слова: институциональная экономика, формальные институты, неформальные институты, экономический рост, переходная экономика, права собственности, трансакционные издержки, институциональный вакуум, Узбекистан.

Abstract. The article examines the impact of formal institutions (laws, public administration, the judiciary) and informal institutions (traditions, cultural values, social norms) on economic growth within the framework of institutional economics. Drawing on the work of D. North, D. Acemoglu and J. Robinson, it analyses the role of institutions in the economic development of Uzbekistan and other transition economies on the basis of statistical data. Spearman rank correlation analysis across twenty countries revealed a moderate positive association between the property rights index and GDP growth ($r = 0.61$; $p < 0.01$). The case of Uzbekistan shows that, as a result of the 2016–2025 reforms, utilised foreign investment reached USD 43.1 billion in 2025, GDP grew by 7.7%, and the Corruption Perceptions Index score rose from 21 to 31. The shadow economy and informal corrupt norms remain the main factors limiting the effectiveness of reforms.

Keywords: institutional economics, formal institutions, informal institutions, economic growth, transition economy, property rights, transaction costs, institutional void, Uzbekistan.

KIRISH

Iqtisodiy o'sish sabablarini izohlashda iqtisodchilar uzoq vaqt kapital, mehnat va texnika taraqqiyoti kabi omillarga tayanib keldi. XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab esa yangi institutsional iqtisodiyot maktabi iqtisodiy taraqqiyotning chuqur ildizlari institutlarda, ya'ni jamiyatda qaror topgan «o'yin qoidalari»da ekanini asoslab berdi. Bu yondashuv an'anaviy iqtisodiy nazariyadan tubdan farq qiladi: u bozor qonuniyatlari bilan birga, ular amal qiladigan ijtimoiy-huquqiy muhitni ham tahlil qiladi.

Tabiiy boyliklari va geografik sharoiti o'xshash mamlakatlar o'rtasidagi turmush darajasidagi katta tafovut ko'p hollarda aynan institutlar sifati bilan izohlanadi. Janubiy va Shimoliy Koreya bunga yaqqol misoldir: 1945 yilda ikki mamlakat deyarli bir xil iqtisodiy sharoitda bo'lgan, biroq keyingi o'n yilliklarda institutlardagi tub farq ularni butunlay boshqa yo'lga soldi. Bugungi kunda Janubiy Koreyada aholi jon boshiga daromad Shimoliy Koreyadagidan 25–30 baravar yuqori. Xuddi shunday, AQSh va Meksika qo'shni bo'lsa-da, ularning iqtisodiy taraqqiyoti o'rtasidagi tafovut saqlanib qolmoqda.

Jahon iqtisodiyotining tobora yaxlitlashuvi va raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida institutsional muhitning ahamiyati yanada ortmoqda. Xalqaro savdo, xorijiy investitsiyalar va texnologiyalar almashinuvi ishonchli huquqiy kafolatlar, shaffof tartibga solish tizimi va mulk huquqining mustahkam himoyasini talab etadi. O'zbekistonda 2016 yildan buyon amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar — valyuta bozorini erkinlashtirish, soliq tizimini soddalashtirish, tadbirkorlik muhitini yaxshilash va sud-huquq islohotlari — institutsional iqtisodiyot nuqtai nazaridan alohida o'rganishni talab etadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Iqtisodiyotdagi institutsional yondashuv XX asr boshida T.Veblen tomonidan asoslangan va keyinchalik yangi institutsional iqtisodiyot maktabi sifatida rivojlangan. J. Xodgson (2006) institutlarni «ijtimoiy qoidalar tizimi» sifatida ta'riflab, ularning kishilar xatti-harakatini qanday shakllantirishini ko'rsatadi. A.Denzau va D. Nort (1994) «umumiy aqliy andozalar» tushunchasini kiritib, norasmiy institutlarning inson tafakkuridagi asoslarini ochib berdi.

D. Nort (1990, 2005) institutlarni «jamiyatdagi o'yin qoidalari» deb ta'riflab, rasmiy institutlar (konstitutsiya, qonunlar, mulk huquqi, shartnomalar tizimi) bilan norasmiy institutlar (urf-odatlar, an'analar, xulq-atvor qoidalari, madaniy me'yorlar) o'rtasidagi tub farqni ko'rsatib berdi. Olimning «Iqtisodiy o'zgarishlar jarayonini anglash» (2005) asarida iqtisodiy taraqqiyot yo'lidagi institutsional cheklovlar yanada chuqur tahlil qilingan.

D. Ajemo'g'lu va J. Robinson (2012) «Millatlar nega inqirozga yuz tutadi?» asarida institutlarni ikki turga ajratadi: aholining keng qatlamlari ishtirokini ta'minlaydigan, mulk huquqini himoya qiladigan va iqtisodiy faoliyat uchun teng imkoniyat yaratadigan qamrab oluvchi institutlar hamda boyliklarni tor guruh manfaatiga yo'naltiruvchi tortib oluvchi institutlar. Mualliflarning «Tor yo'lak» (2019) asarida erkin jamiyat uchun zarur bo'lgan davlat va jamiyat o'rtasidagi

muvozanat o'rganiladi. O. Uilyamson (2000) institutsional tahlilni to'rt darajaga ajratib, boshqaruv tuzilmalarini chuqur o'rganadi. G. Roland (2004) o'tish davri iqtisodiyotida «tez» va «sekin» o'zgaruvchi institutlar o'rtasidagi ziddiyatni, R. Patnem va hammualliflari (2001) esa ijtimoiy kapital bilan iqtisodiy samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikni amaliy ma'lumotlar asosida ko'rsatib bergan.

TADQIQOT USLUBIYOTI

Tadqiqot uch asosiy yondashuvga tayanadi. Ularning har biri o'z afzallik va cheklovlariga ega bo'lib, birgalikda qo'llanilishi natijalar ishonchliligini oshiradi.

Birinchi yondashuv — qiyosiy tahlil. Jahon bankining Jahon boshqaruv ko'rsatkichlari, Xalqaro shaffoflik tashkilotining Korrupsiyani idrok etish indeksi va Heritage jamg'armasining Iqtisodiy erkinlik indeksi asosida yigirma ta sobiq sotsialistik o'tish davri iqtisodiyoti mamlakati 2010–2023 yillar kesimida qiyoslandi. Mamlakatlar Markaziy Osiyo, Kavkaz, Sharqiy Yevropa va Boltiqbo'yi mintaqalaridan tanlab olindi: ularning umumiy tarixiy merosi va o'tish jarayonidagi turli yo'llari qiyoslash uchun qulay tanlanma hosil qiladi.

Ikkinchi yondashuv — o'zaro bog'liqlik tahlili. Institutsional ko'rsatkichlar (huquq ustuvorligi, mulk huquqi, hukumat samaradorligi, korrupsiyani nazorat qilish) bilan yalpi ichki mahsulot o'sish sur'atlari o'rtasidagi aloqa Spirmen darajali bog'liqlik koeffitsienti yordamida o'lchandi. Bu usul institutsional ko'rsatkichlar ko'pincha me'yoriy taqsimotga bo'ysunmasligi sababli tanlandi. Koeffitsientlar 95 foizlik ishonch oralig'ida hisoblandi.

Uchinchi yondashuv — O'zbekiston tajribasini o'rganish. 2016–2025 yillarda amalga oshirilgan institutsional islohotlar (iqtisodiyotni erkinlashtirish, soliq, sud-huquq va yer munosabatlari islohotlari, milliy valyutaning erkin almashinuvini joriy etish) natijalarini baholashda Statistika agentligi, Markaziy bank, Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi ma'lumotlari hamda xalqaro tashkilotlar xulosalaridan foydalanildi. Tadqiqotning asosiy cheklovi — ikkilamchi ma'lumotlarga tayanilgani va bevosita so'rovnoma o'tkazilmaganidir.

TAHLIL VA NATIJALAR

Jahon bankining «Huquq ustuvorligi» ko'rsatkichi yuqori bo'lgan Estoniya, Latviya va Chexiya o'rta va uzoq muddatli iqtisodiy o'sish bo'yicha ham peshqadamlik qiladi. Bu mamlakatlar 1991 yildan boshlab institutsional islohotlarga ustuvor ahamiyat berdi va natijada aholi jon boshiga daromad 30 yil ichida besh-sakkiz baravar oshdi. Aksincha, huquq ustuvorligi past bo'lgan Turkmaniston va Belarus iqtisodiy o'sishda sezilarli darajada ortda qolmoqda.

1-jadvalda tanlab olingan o'n ta o'tish davri iqtisodiyoti mamlakati bo'yicha institutsional ko'rsatkichlar va yalpi ichki mahsulot o'sishi o'rtasidagi nisbat keltirilgan. Yigirma mamlakatdan iborat to'liq tanlanma bo'yicha asosiy xulosalar jadvaldan keyin bayon etilgan. 1-jadval ma'lumotlaridan quyidagi xulosalar kelib chiqadi. Birinchidan, huquq ustuvorligi yuqori bo'lgan mamlakatlar (Estoniya, Latviya, Chexiya) barqaror va izchil iqtisodiy o'sishga ega. Ikkinchidan,

O'zbekiston institutsional ko'rsatkichlar bo'yicha sezilarli ijobiy o'zgarishga erishgan bo'lsa-da, hali o'rtacha darajada qolmoqda. Uchinchi, Gruziya keskin islohotlar orqali qisqa muddatda o'z mavqeini sezilarli yaxshiladi, bu esa institutsional o'zgarishlarda siyosiy irodaning hal qiluvchi o'rnini tasdiqlaydi.

1-jadval

O'tish davri iqtisodiyoti mamlakatlarida institutsional ko'rsatkichlar va yalpi ichki mahsulot o'sishi (2020–2023 yillar)

Mamlakat	Huquq ustuvorligi (Jahon banki, 2023)	Mulk huquqi indeksi (100 balldan)	Yalpi ichki mahsulot o'sishi (2020–2023, %)
Estoniya	+1.41	87.2	4.2
Latviya	+1.18	81.5	3.8
Chexiya	+1.05	79.8	2.9
Gruziya	+0.62	72.4	6.7
Qozog'iston	+0.14	58.3	4.1
O'zbekiston	-0.08	51.2	5.8
Armaniston	-0.12	55.7	5.2
Moldova	-0.31	48.9	3.4
Belarus	-0.88	39.1	1.7
Tojikiston	-1.12	32.6	7.1

Manba: Jahon bankining Jahon boshqaruv ko'rsatkichlari (2024) va Xalqaro valyuta jamg'armasi (2024) ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

O'zbekiston 2016 yildan buyon institutsional muhitni yaxshilash bo'yicha izchil chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. Jahon bankining «Biznes yuritish» hisobotida mamlakat 2016 yildagi 87-o'rindan 2020 yilda 69-o'ringa ko'tarilgan; ushbu hisobot 2021 yilda to'xtatilgani sababli keyingi yillar uchun qiyosiy baho mavjud emas. Korrupsiyani idrok etish indeksi 2016 yildagi 21 balldan 2023 yilda 33 ballga ko'tarilib, 2024 yilda 32, 2025 yilda esa 31 ballni tashkil etdi (180 mamlakat orasida 124-o'rin). Bu o'sish so'nggi ikki yilda to'xtaganini va korrupsiyaga qarshi kurashda erishilgan natijalarni mustahkamlash zarurligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda 2016–2025 yillarda amalga oshirilgan institutsional islohotlarning asosiy ko'rsatkichlari keltirilgan (2-jadval).

2-jadval

O'zbekistonda institutsional islohotlar ko'rsatkichlari (2016–2025 yillar)

Ko'rsatkich	2016 yil	2020 yil	2024 yil	2025 yil	O'zgarish (2016–2025)
Korrupsiyani idrok etish indeksi (100 balldan)	21	26	32	31	↑ 10 ball
Yalpi ichki mahsulot o'sishi (foizda)	7.8	1.9*	6.5	7.7	Jadallashgan
O'zlashtirilgan xorijiy investitsiyalar (mlrd dollar)	3.3**	–	34.8	43.1	↑ 13 baravar
Korxonani ro'yxatdan o'tkazish muddati (kun)	30	3	1	1	↓ 29 kunga
Soliq turlari soni	13	9	9	9	↓ 4 taga
Norasmiy iqtisodiyot ulushi (yalpi ichki mahsulotga nisbatan, %)	52	45	≈40	–	↓ ≈12 punkt

Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi (2026), Markaziy bank (2025), Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi (2026), Xalqaro shaffoflik tashkiloti (2026), Xalqaro valyuta jamg'armasi (2024) ma'lumotlari.

Izoh: * 2020 yildagi pasayish pandemiya ta'siri bilan bog'liq; ** 2017 yil ma'lumoti (xorijiy investitsiya va kreditlar); 2024–2025 yillar ko'rsatkichlari Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi uslubida hisoblangan, shu sababli taqqoslash taxminiy xarakterga ega.

2-jadval ma'lumotlariga ko'ra, eng katta o'zgarish xorijiy investitsiyalar hajmida kuzatildi: 2017 yilda 3,3 mlrd dollar bo'lgan xorijiy investitsiya va kreditlar 2024 yilda 34,8 mlrd, 2025 yilda esa 43,1 mlrd dollarga yetdi. Markaziy bankning to'lov balansi ma'lumotlariga ko'ra, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning sof kirimi ham 2023 yildagi 2,16 mlrd dollardan 2024 yilda 2,84 mlrd dollarga oshgan. Bu investorlarning mamlakat institutsional muhitiga ishonchi ortganidan dalolat beradi. Shuningdek, korxonani ro'yxatdan o'tkazish muddati 30 kundan 1 kunga qisqardi, soliq turlari 13 tadan 9 taga kamaytirildi, yalpi ichki mahsulot o'sishi esa 2024 yilda 6,5 foiz, 2025 yilda 7,7 foizni tashkil etdi.

O'zaro bog'liqlik tahlili natijalari. Yigirmata o'tish davri iqtisodiyoti mamlakati bo'yicha Spirmen darajali bog'liqlik tahlili natijalari 3-jadvalda keltirilgan. Tahlil institutsional ko'rsatkichlar bilan yalpi ichki mahsulot o'sishi o'rtasidagi aloqa kuchini aniqlashga qaratilgan.

3-jadval

Institutsional ko'rsatkichlar va yalpi ichki mahsulot o'sishi o'rtasidagi Spirmen darajali bog'liqlik koeffitsientlari

Institutsional ko'rsatkich	Spirmen koeffitsienti (r)	Ehtimollik darajasi (p)	Bog'liqlik darajasi
Mulk huquqi indeksi	0.61	< 0.01	O'rtacha ijobiy
Huquq ustuvorligi (Jahon banki)	0.58	< 0.01	O'rtacha ijobiy
Hukumat samaradorligi (Jahon banki)	0.54	< 0.05	O'rtacha ijobiy
Korrupsiyani nazorat qilish (Jahon banki)	0.49	< 0.05	Qisman ijobiy
Sud mustaqilligi (Jahon iqtisodiy forumi)	0.63	< 0.01	O'rtacha ijobiy

Manba: muallif hisob-kitoblari. Dastlabki ma'lumotlar: Jahon bankining Jahon boshqaruv ko'rsatkichlari (2024), Jahon iqtisodiy forumining Global raqobatbardoshlik hisoboti (2019).

Eng yuqori bog'liqlik sud mustaqilligi ko'rsatkichida kuzatildi ($r = 0,63$; $p < 0,01$). Bu natija sud tizimining investitsiya muhitiga ta'sirini yaqqol tasdiqlaydi: sudlar qanchalik mustaqil va qarorlari oldindan bashorat qilinadigan bo'lsa, investorlar mulk huquqi himoyasiga shunchalik ishonadi va mamlakatga sarmoya kiritishdan cho'chimaydi. Mulk huquqi indeksi ham yuqori bog'liqlikni ko'rsatdi ($r = 0,61$; $p < 0,01$). Korrupsiyani nazorat qilish ko'rsatkichi o'rtacha bog'liqlikka ega ($r = 0,49$; $p < 0,05$), bu uning murakkab tabiati va boshqa omillar bilan o'zaro ta'siri bilan izohlanadi. Norasmiy institutlar va institutsional nomuvofiqlik. O'tish davri iqtisodiyoti mamlakatlarida rasmiy va norasmiy institutlar o'rtasidagi nomuvofiqlik bir necha ko'rinishda namoyon bo'ladi.

Birinchi ko'rinish — «qo'shaloq qonuniylik». Rasmiy qonunlar va norasmiy me'yorlar yonma-yon amal qiladi. Masalan, korrupsiya qonun bilan taqiqlangan bo'lsa-da, amaliyotda norasmiy «to'lov» odati saqlanib qolib, tadbirkorlik xarajatlarini oshiradi. O'zbekistonda bu holat, ayniqsa, qurilish, yer ajratish va davlat xaridlari sohalarida yaqqol ko'zga tashlanadi. Mazkur hodisa institutsional turg'unlik deb ataladi va yangi rasmiy me'yorlar qabul qilinganidan keyin ham bir necha yil davom etishi mumkin.

Ikkinchi ko'rinish — norasmiy iqtisodiyot. Xalqaro valyuta jamg'armasi baholariga ko'ra (2024), O'zbekistonda norasmiy iqtisodiy faoliyat yalpi ichki mahsulotning taxminan 40 foizini tashkil etadi, bu mintaqadagi o'rtacha ko'rsatkichdan yuqori. Norasmiy iqtisodiyotning sabablari faqat soliq yuki bilan emas, balki ma'muriy tartib-taomillarning murakkabligi va davlat idoralariga nisbatan ishonchning yetarli emasligi bilan ham bog'liq.

Uchinchi ko'rinish — qonunlar ijrosining zaifligi. Qonunlar mavjud bo'lsa-da, ularni amalga oshiruvchi tizimlar — sud mustaqilligi, ijro etuvchi idoralar, me'yoriy hujjatlar ijrosi ustidan nazorat — zaif bo'lsa, qonunlarning iqtisodiy ta'siri cheklanadi. O'zbekistonda sud-huquq islohotlari davom etmoqda, biroq sudyalarning mustaqilligini to'liq ta'minlash va sud qarorlariga norasmiy ta'sir o'tkazish holatlariga barham berish vazifasi hali to'liq hal etilmagan.

Shu bilan birga, 2016–2025 yillarda amalga oshirilgan islohotlar muhim ijobiy natijalar berdi: korxonani ro'yxatdan o'tkazish bir kunga qisqardi, xorijiy investitsiyalar hajmi o'n baravardan ziyod oshdi, iqtisodiy o'sish 2025 yilda 7,7 foizga yetdi. Bu ko'rsatkichlar rasmiy institutlar islohotining amaliy samarasini yaqqol namoyon etadi.

Olingan natijalar D.Nortning (1990, 2005) institutsional o'zgarishlar nazariyasini tasdiqlaydi: iqtisodiy o'sish uchun to'g'ri qonunlar qabul qilishning o'zi kifoya qilmaydi, ularni hayotga tatbiq etadigan ijtimoiy-madaniy muhitni shakllantirish ham zarur. Shu ma'noda, rasmiy institutlardagi «tez» islohotlar norasmiy me'yorlar bilan qo'llab-quvvatlanmasa, o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqara olmaydi. O'zbekiston tajribasi buni yaqqol ko'rsatmoqda: soliq qonunchiligi soddalashtirilganidan keyin ham soliq ma'muriyatchiligida ayrim norasmiy amaliyotlar saqlanib qoldi.

D.Ajemo'g'lu va J.Robinson (2012, 2019) qarashlari nuqtai nazaridan, O'zbekiston hozirda tortib oluvchi institutlardan qamrab oluvchi institutlarga o'tish yo'lining o'rta bosqichida turibdi. Qamrab oluvchi institutlar barqaror bo'lishi uchun ular jamiyatning keng qatlamlari manfaatlarini ifoda etuvchi ijtimoiy ittifoqlarga tayanishi lozim.

Qiyosiy tahlil asosida uch xil tajriba ko'rib chiqildi. Estoniya tajribasida jadal institutsional islohotlar va raqamli davlat boshqaruvini joriy etish orqali 30 yil ichida yuksak iqtisodiy o'sishga erishilgan; bunda rasmiy islohotlar ma'rifiy an'analar, Shimoliy Yevropa me'yorlariga intilish va kuchli fuqarolik jamiyati kabi tayyor madaniy zamin bilan uyg'unlashgan. Rossiyaning 1990-yillardagi tajribasi rasmiy institutlarni tez o'zgartirib, norasmiy yakkahokimlik va homiylik tuzilmalarini saqlab qolish uzoq muddatda iqtisodiy taraqqiyotni cheklashini ko'rsatdi. Gruziya esa 2004–2012 yillarda keskin islohotlar — huquq-tartibot idoralaridagi korrupsiyaga deyarli barham berish, ruxsatnomalar sonini 600 tadan 150 taga qisqartirish — natijasida «Biznes yuritish» hisobotida 100-o'rindan 8-o'ringa ko'tarildi. Bu tajriba tez institutsional o'zgarishlar mumkinligini, biroq buning uchun kuchli siyosiy iroda zarurligini ko'rsatadi.

O. Uilyamsonning (2000) to'rt darajali institutsional tahlili nuqtai nazaridan, O'zbekistondagi islohotlar asosan ikkinchi (institutsional muhit — rasmiy

qoidalar) va uchinchi (boshqaruv — tashkiliy tuzilmalar) darajalarda amalga oshirilmoqda. Birinchi daraja — ijtimoiy qadriyatlar, ya'ni norasmiy me'yorlar va madaniyat — eng sekin o'zgaradi va bu jarayon avlodlar almashinuvini talab etadi. K. Menar va M. Shirli (2014) tasnifiga ko'ra, O'zbekistonda boshqaruv darajasidagi islohotlar hal qiluvchi bosqichni boshdan kechirmoqda.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Tadqiqot natijalari quyidagi umumlashtirilgan xulosalarni chiqarish imkonini beradi.

Birinchi, rasmiy institutlar sifati — huquq ustuvorligi, mulk huquqi himoyasi va sud mustaqilligi — iqtisodiy o'sish bilan barqaror ijobiy bog'liqlikka ega ($r = 0,49-0,63$), bunda sud mustaqilligining ta'siri eng yuqori.

Ikkinchi, O'zbekistonda 2016–2025 yillardagi islohotlar investitsiya muhitini tubdan yaxshiladi va iqtisodiy o'sishni jadallashtirdi (2025 yilda 7,7 foiz), biroq norasmiy iqtisodiyot ulushining yuqoriligi hamda korrupsiyani idrok etish indeksining so'nggi ikki yilda pasaygani islohotlar samarasini cheklamoqda.

Uchinchi, islohotlar samarasi rasmiy qoidalar, ularning ijrosi va jamiyatdagi norasmiy me'yorlar o'zaro uyg'unlashgandagina to'liq namoyon bo'ladi.

Shundan kelib chiqib, institutsional islohotlarni chuqurlashtirishning quyidagi umumiy yo'nalishlari taklif etiladi:

- huquqiy kafolatlarni kuchaytirish: sud mustaqilligini ta'minlash, iqtisodiy nizolarni hal etishning ixtisoslashgan tizimini rivojlantirish va mulk huquqi himoyasini mustahkamlash;

- davlat boshqaruvini shaffoflashtirish: davlat xizmatlarini to'liq raqamli shaklga o'tkazish, ma'muriy tartib-taomillarni soddalashtirish va korrupsiyaga qarshi jamoatchilik nazoratini kengaytirish;

- norasmiy me'yorlarni ijobiy yo'nalishda o'zgartirish: ta'lim tizimida huquqiy madaniyat va tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish, xalqaro institutsional me'yorlarga yaqinlashish va mustaqil taftish idoralarini rivojlantirish.

Keyingi tadqiqotlarda tadbirkorlar, huquqshunoslar va davlat xizmatchilari o'rtasida bevosita so'rovnoma o'tkazish hamda korxonalar darajasidagi ma'lumotlar asosida iqtisodiy-miqdoriy tahlil qilish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty. Crown Publishers.

2. Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2019). The Narrow Corridor: States, Societies, and the Fate of Liberty. Penguin Press.

3. Denzau, A. T., & North, D. C. (1994). Shared mental models: Ideologies and institutions. *Kyklos*, 47(1), 3–31. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6435.1994.tb02246.x>

4. EBRD. (2024). Transition Report 2023–24: Transitions Big and Small. London: European Bank for Reconstruction and Development.
5. Heritage Foundation. (2024). 2024 Index of Economic Freedom. Washington, D.C. <https://www.heritage.org/index/>
6. Мухторов Абдухолик Халимович, Облокулов Абдурауф Олимжон ўғли, Абдукаримова Марям, Мухторова Чарос Абдухоликовна. (2024, May 31). Озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашнинг институционал асослари (хорижий тажриба). <https://doi.org/10.5281/zenodo.11402552>
7. Xalqaro Valyuta Jamg'armasi. (2024). Uzbekistan: Article IV Consultation Staff Report. IMF Country Report No. 24/83. Washington, D.C.
8. Ménard, C., & Shirley, M. M. (Eds.). (2014). Handbook of New Institutional Economics. Springer.
9. North, D. C. (1990). Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press.
10. North, D. C. (2005). Understanding the Process of Economic Change. Princeton University Press.
11. Putnam, R. D., Leonardi, R., & Nanetti, R. Y. (2001). Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy. Princeton University Press.
12. Roland, G. (2004). Understanding institutional change: Fast-moving and slow-moving institutions. Studies in Comparative International Development, 38(4), 109–131. <https://doi.org/10.1007/BF02686330>
13. Transparency International. (2026). Corruption Perceptions Index 2025. Berlin. <https://www.transparency.org/en/cpi/2025>
14. Williamson, O. E. (2000). The new institutional economics: Taking stock, looking ahead. Journal of Economic Literature, 38(3), 595–613. <https://doi.org/10.1257/jel.38.3.595>
15. Jahon Banki. (2024). Worldwide Governance Indicators 2024. Washington, D.C. <https://info.worldbank.org/governance/wgi/>
16. Jahon banki. (2020). Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies. Washington, D.C.: World Bank Group.
17. Jahon iqtisodiy forumi. (2019). The Global Competitiveness Report 2019. Geneva: WEF.
18. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. (2026). O'zbekiston Respublikasining 2025 yildagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi. Toshkent. <https://stat.uz>
19. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi. (2022). O'zbekistonning 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi Taraqqiyot Strategiyasi (PQ-60-son Qaror). Toshkent.
20. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. (2026). <https://gov.uz/oz/miit/news/view/116876>
21. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2025). O'zbekiston Respublikasining to'lov balansi, xalqaro investitsiya holati va tashqi qarzi (2024 yil IV chorak). Toshkent. <https://cbu.uz>

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №083688

**Manzirimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy**